

ΕΚΘΕΣΗ

Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (άρθρο 75 παρ. 1 του Συντάγματος)

Στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων «Κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης για την προστασία όλων των προσώπων από την αναγκαστική εξαφάνιση και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας».

Α. Με τις διατάξεις του υπόψη σχεδίου νόμου, προτείνεται η κύρωση της ανωτέρω Σύμβασης που υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) στη Νέα Υόρκη στις 20-12-2006 και υπεγράφη από την Ελλάδα την 1-10-2008, καθώς και του Πρακτικού Διόρθωσης του πρωτοτύπου αυτής. Ειδικότερα:

Ι. Με το **άρθρο πρώτο**, κυρώνεται και έχει την ισχύ που ορίζει το άρθρο 28 παρ.1 του Συντάγματος η προαναφερόμενη Σύμβαση, με τις διατάξεις της οποίας προβλέπονται τα ακόλουθα:

1.α. Ορίζεται ότι, κανένας δεν υπόκειται σε αναγκαστική εξαφάνιση και καμία απολύτως εξαιρετική περίπτωση (πολέμου, εσωτερικής πολιτικής αστάθειας κ.λπ.) δεν μπορεί να προβληθεί ως δικαιολογία για αναγκαστική εξαφάνιση.

β. Προσδιορίζεται η έννοια του όρου «αναγκαστική εξαφάνιση», για την εφαρμογή της Σύμβασης. **(άρθρα 1 – 2)**

2.α. Τα Κράτη Μέλη οφείλουν να λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για τη διερεύνηση πράξεων που συνιστούν αναγκαστική εξαφάνιση, οι οποίες τελούνται από πρόσωπα ή ομάδες προσώπων που ενεργούν χωρίς την άδεια, υποστήριξη ή τη συναίνεση του Κράτους, και για την προσαγωγή των υπευθύνων στη δικαιοσύνη.

- Πρέπει, επίσης, να διασφαλίσουν ότι, η αναγκαστική εξαφάνιση συνιστά αδίκημα που τιμωρείται από το ποινικό τους δίκαιο.

β. Η ευρεία ή συστηματική τέλεση αναγκαστικών εξαφανίσεων συνιστά έγκλημα κατά της ανθρωπότητας. **(άρθρα 3 – 5)**

3.α. Εξειδικεύονται οι ρυθμίσεις ποινικού δικαίου που οφείλουν να θεσπίσουν τα Κράτη Μέλη (στοιχεία του εγκλήματος της αναγκαστικής

εξαφάνισης, κατάλληλες ποινές, δικαιοδοσία εθνικών δικαστηρίων, παραγραφή, δικαίωμα προσφυγής θυμάτων, λοιπές δικονομικές ρυθμίσεις κ.λπ.).

β. Για τους σκοπούς της έκδοσης μεταξύ των Κρατών Μελών, το αδίκημα της αναγκαστικής εξαφάνισης δεν θεωρείται ως πολιτικό αδίκημα ή συνδεδεμένο με πολιτικά κίνητρα.

γ. Τα Κράτη Μέλη οφείλουν να παρέχουν αμοιβαία δικαστική συνδρομή, σε σχέση με ποινικές διαδικασίες που διεξάγονται αναφορικά με το αδίκημα της αναγκαστικής εξαφάνισης, για την παροχή βοήθειας στα θύματα, τον εντοπισμό και την απελευθέρωση εξαφανισμένων προσώπων κ.λπ.

δ. Τα Κράτη Μέλη δεν επιτρέπεται να απελαύνουν, να επιστρέφουν ή να εκδίδουν πρόσωπα σε άλλο Κράτος Μέλος, στην περίπτωση που υπάρχουν βάσιμοι λόγοι ότι κινδυνεύουν να υποστούν αναγκαστική εξαφάνιση.

ε. Ορίζεται ότι, κανένας δεν υπόκειται σε μυστική κράτηση και εξειδικεύονται οι υποχρεώσεις των Κρατών Μελών ως προς την τήρηση της αρχής αυτής (τήρηση ενημερωμένων επίσημων αρχείων η /και μητρώων των προσώπων που στερούνται στην ελευθερία τους κ.λπ.). **(άρθρα 6 – 17)**

4.α. Τα Κράτη Μέλη: **i)** εγγυώνται την πρόσβαση οποιουδήποτε προσώπου που έχει έννομο συμφέρον, σε πληροφορίες σχετικά με το στερούμενο την ελευθερία του πρόσωπο, υπό τους προβλεπόμενους περιορισμούς, **ii)** λαμβάνουν μέτρα για την προστασία προσωπικών δεδομένων, στο πλαίσιο διαδικασιών που διεξάγονται για την αναγκαστική εξαφάνιση προσώπων, **iii)** διασφαλίζουν τον τρόπο απελευθέρωσης εξαφανισμένων προσώπων, **iv)** επιβάλλουν κυρώσεις για την πρόληψη συγκεκριμένων συμπεριφορών που σχετίζονται με την αναγκαστική εξαφάνιση.

β. Προβλέπεται η υποχρέωση των Κρατών Μελών για εκπαίδευση δημοσίων λειτουργών και λοιπού προσωπικού που εμπλέκονται στην κράτηση και νοσηλεία προσώπων που στερούνται την ελευθερία τους. **(άρθρα 18 – 23)**

5.α. Προσδιορίζεται η έννοια του όρου «θύμα» για την εφαρμογή της Σύμβασης.

β. Τα Κράτη Μέλη πρέπει να διασφαλίσουν στο νομικό τους σύστημα ότι τα θύματα αναγκαστικής εξαφάνισης έχουν το δικαίωμα σε επανόρθωση και σε ταχεία, δίκαιη και επαρκή αποζημίωση που καλύπτει υλικές και ηθικές βλάβες.

γ. Επίσης, τα Κράτη Μέλη οφείλουν να εγγυώνται την ελεύθερη συμμετοχή προσώπων σε οργανώσεις που ασχολούνται με την εξιχνίαση περιστατικών αναγκαστικής εξαφάνισης και να λαμβάνουν μέτρα για την προστασία ανήλικων θυμάτων αναγκαστικής εξαφάνισης. **(άρθρα 24 – 25)**

6.α. Συνιστάται Επιτροπή για τις Αναγκαστικές Εξαφανίσεις, αποτελούμενη από εκπροσώπους των Κρατών Μελών και ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την οργάνωση και τη λειτουργία της.

β. Τα Κράτη Μέλη συνεργάζονται με την Επιτροπή και παρέχουν συνδρομή στα μέλη της για την εκπλήρωση της αποστολής τους, τα οποία

δικαιούνται τα προνόμια και τις ασυλίες των εμπειρογνομόνων του ΟΗΕ.

(άρθρα 26 – 36)

7.α. Οι διατάξεις της κυρούμενης Σύμβασης δεν θίγουν τυχόν ισχύουσες ευνοϊκότερες διατάξεις εθνικού ή διεθνούς δικαίου σχετικά με την προστασία των προσώπων από τις αναγκαστικές εξαφανίσεις, ούτε διατάξεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου.

β. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με: i) την διαδικασία υπογραφής και κύρωσης της Σύμβασης από τα Κράτη Μέλη, ii) την προσχώρηση νέων Μελών σε αυτήν, iii) το πεδίο εφαρμογής της, iv) τη δυνατότητα τροποποίησης αυτής κ.λπ.

γ. Τυχόν αναφύμενες διαφορές από την ερμηνεία ή την εφαρμογή της εν λόγω Σύμβασης επιλύονται με διαπραγματεύσεις ή υποβάλλονται σε διαιτησία στο Διεθνές Δικαστήριο, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα. (άρθρα 37 – 44)

8. Παρατίθεται το Πρακτικό Διόρθωσης του Πρωτότυπου της Σύμβασης, στην οποία προέβη ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ με την ιδιότητα του Θεματοφύλακα αυτής, το οποίο αναφέρεται στη διαδικασία υιοθέτησης από τα Κράτη Μέλη μιας τροποποίησης αυτής.

II. Με το **άρθρο δεύτερο**, προσαρμόζονται οι διατάξεις του Ποινικού Κώδικα (Π.Κ.) προς τις ρυθμίσεις της υπό κύρωση Σύμβασης και ειδικότερα :

α. Θεσπίζεται το αδίκημα της αναγκαστικής εξαφάνισης προσώπου, οι διακεκριμένες περιπτώσεις αυτού, οι ελαφρυντικές περιστάσεις, και οι επιβαλλόμενες, κατά περίπτωση, ποινές (πρόσκαιρη ή ισόβια κάθειρξη).

β. Ορίζεται ότι, ο παθών από τις προαναφερόμενες πράξεις δικαιούται να απαιτήσει από το δράστη και από το Δημόσιο, οι οποίοι ευθύνονται εις ολόκληρον, αποζημίωση για τις ζημιές που υπέστη και χρηματική ικανοποίηση για ψυχική οδύνη ή ηθική βλάβη.

γ. Προστίθεται η αναγκαστική εξαφάνιση προσώπου στον κατάλογο εγκλημάτων που τελούνται στην αλλοδαπή και τιμωρούνται σύμφωνα με τους ελληνικούς νόμους, καθώς και σε εκείνα που θεμελιώνουν το αδίκημα της εγκληματικής οργάνωσης (άρθρα 8 και 187 Π.Κ.).

III. Με το **άρθρο τρίτο**, προσαρμόζονται οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα (Α.Κ.) προς τις ρυθμίσεις της υπό κύρωση Σύμβασης και συγκεκριμένα, επέρχονται τροποποιήσεις στα άρθρα που αφορούν στην προσβολή της υιοθεσίας τέκνου θύματος αναγκαστικής εξαφάνισης (άρθρα 1569 και 1570 Α.Κ.).

IV. Με το **άρθρο τέταρτο**, σε συνδυασμό με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 39 της Σύμβασης, καθορίζεται ο χρόνος έναρξης ισχύος αυτής και του υπό ψήφιση νόμου.

B. Από τις προτεινόμενες διατάξεις, προκαλείται σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, ενδεχόμενη δαπάνη από την εφαρμογή των ρυθμίσεων της κυρούμενης Σύμβασης και ιδίως από την:

α) επιβολή κυρώσεων (πρόσκαιρη και ισόβια κάθειρξη, κατά περίπτωση), για όλες τις πράξεις που σχετίζονται με την αναγκαστική εξαφάνιση προσώπων **(άρθρα 7 και 22 της Σύμβασης, σε συνδυασμό με το άρθρο δεύτερο),**

β) παροχή αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής, σε σχέση με ποινικές διαδικασίες που διεξάγονται αναφορικά με το αδίκημα της αναγκαστικής εξαφάνισης, για την παροχή βοήθειας στα θύματα, τον εντοπισμό και την απελευθέρωση εξαφανισμένων προσώπων κ.λπ. **(άρθρα 14 και 15 της Σύμβασης),**

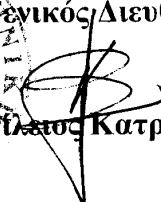
γ) τήρηση ενημερωμένων, επίσημων μητρώων ή/και αρχείων των προσώπων που στερούνται την ελευθερία τους **(άρθρο 17 της Σύμβασης),**

δ) εκπαίδευση δημοσίων λειτουργών και λοιπού προσωπικού, που εμπλέκονται στην κράτηση ή νοσηλεία προσώπων, τα οποία στερούνται την ελευθερία τους **(άρθρο 23 της Σύμβασης),**

ε) καταβολή ταχείας, δίκαιης και επαρκούς αποζημίωσης στα θύματα αναγκαστικής εξαφάνισης, για υλικές και ηθικές βλάβες **(άρθρο 24 της Σύμβασης, σε συνδυασμό με το άρθρο δεύτερο),**

στ) παροχή συνδρομής στα μέλη της Επιτροπής Αναγκαστικής Εξαφάνισης του ΟΗΕ, για την εκπλήρωση της αποστολής τους **(άρθρο 26 της Σύμβασης).**

Αθήνα, 20 Μαΐου 2014

Ο Γενικός Διευθυντής

Βασίλειος Κατριβέσης

